

Huvudman

Gnesta kommun
gnesta.kommun@gnesta.se

Beslut

Datum 2026-06-22
Dnr SI 2026:4775
Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Welandersborgs skola F-6 i Gnesta kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gnesta kommun att senast den **22 oktober 2026** ha vidtagit nedan angiven åtgärd avseende brist rörande åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Gnesta kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Gnesta kommun ska vidta följande åtgärd

Åtgärdsprogram

Se till att särskilt stöd ges utifrån elevens utredda behov och att det av åtgärdsprogrammet framgår vilka behov av stöd som har identifierats och hur behovet ska tillgodoses samt att särskilt stöd ges i enlighet med elevers beslutade åtgärdsprogram.

Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med de tre senast beslutade åtgärdsprogrammen (om sådana finns) samt en redogörelse över hur eleverna ges det särskilda stöd som framgår av åtgärdsprogrammen (3 kap. 9 § skollagen och prop. 2013/14:160, s. 29).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att rektorn startar en utredning och att de nationella proven särskilt beaktas vid betygssättning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:4775) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Welandersborgs skola F-6 i Gnesta kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Welandersborgs skola F-6 följer gällande bestämmelser om särskilt stöd och bedömning och betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 27 och 28 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat aktuella åtgärdsprogram, elevers resultat på nationella prov för vårterminen 2025 samt skolans betygskatalog för vårterminen 2025. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av aktuella åtgärdsprogram på skolenheten. Av samtliga åtgärdsprogram framkommer datum för när åtgärdsprogrammen ska följas upp, vem som är ansvarig för uppföljningen samt att eleven och elevens vårdnadshavare getts möjlighet att vara delaktiga i utarbetandet av åtgärdsprogram. Vidare framgår av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn att de stödinsatser som anges i form av åtgärder i åtgärdsprogrammen också genomförs i enlighet med dessa.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår dock att det i vissa fall saknas åtgärder som anger hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses. Även av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att de åtgärder som fastställs i åtgärdsprogrammen inte alltid tillgodoses det behov av särskilt stöd som beskrivs. Enligt elevhälsan och rektorn beror det i flera fall på att behoven i stället tillgodoses genom extra anpassningar eller andra insatser inom ramen för den ordinarie

undervisningen. Därmed har stödet inte angetts som en åtgärd i åtgärdsprogrammet. I ett av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av anges att eleven har behov av tillgång till alternativa verktyg i undervisningen. Det framgår dock inte hur detta behov ska tillgodoses. Av huvudmannens inkomna synpunkter på tjänsteanteckningen framgår att eleven enligt lärarna har tillgång till dessa verktyg i klassrummet, men att även övriga elever har tillgång till verktygen och att det är orsaken till att stödet inte anges som en åtgärd i åtgärdsprogrammet. Elevhälsan och rektorn uppger samtidigt att verksamheten i nuläget saknar förutsättningar att tillgodose behovet, varför de valt att inte ännu skriva in åtgärden i åtgärdsprogrammet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § (28 kap. 16 § skollagen).

Av prop. 2013/14:160 framgår att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels därför att åtgärdsprogrammet är ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om de är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt för att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas (s. 29).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med åtgärdsprogram. Tillsynen visar att det inte alltid framgår av åtgärdsprogrammet hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses. Utredningen visar att det i vissa fall beskrivs behov som tillgodoses på annat sätt än genom vad skolenheten bedömer vara åtgärder inom ramen för särskilt stöd, vilket innebär att det inte formuleras som en åtgärd i åtgärdsprogrammet. Det framgår av åtgärdsprogram att en elev har behov av särskilt stöd som skolenheten i nuläget inte bedömer vara möjligt att

kunna tillgodose. Åtgärdsprogrammet saknar därför åtgärd som syftar till att tillgodose detta behov. Det är således en brist att det av åtgärdsprogrammet inte framgår hur elevens behov av särskilt stöd ska tillgodoses.

Av utredningen har inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller att det av åtgärdsprogrammet ska framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för detta. Utredningen visar också att eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta när åtgärdsprogram utarbetas. Det har av utredningen inte heller framkommit annat än att särskilt stöd ges i enlighet med de åtgärder som finns angivna i åtgärdsprogrammen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Gnesta kommuns verksamhet vid Welandersborgs skola F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller åtgärdsprogram. Det finns därför skäl att förelägga Gnesta kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Utredning om behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det för varje anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd som rektorn mottar startar rektorn en utredning. Av det underlag som Skolinspektionen tagit del av framgår även att utredning har startats för samtliga anmälningar som inkommit under det senaste läsåret. Vidare framgår av intervjuerna att rektorn även startar utredning om en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation än att det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev

eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolverkets statistik för läsåret 2024/2025 framgår att en stor andel av eleverna i årskurs 6 fått ett högre terminsbetyg än resultatet på det nationella provet i både ämnena svenska, matematik och engelska. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att de lärare som ansvarade för betygssättningen vårterminen 2025 inte arbetar kvar på skolan eller undervisar i andra ämnen och årskurser. Enligt de intervjuade lärarna arbetar de innevarande läsår medvetet med att särskilt beakta resultatet på de nationella proven i betygssättningen. Enligt rektorn har huvudmannen uppmärksammat rektorn på avvikelserna mellan betyg och resultat på nationella prov och de har under det senaste läsåret genomfört gemensamma insatser kring bedömning och betygssättning på skolenheten.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling och ser till att personalen har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 § skollagen)

Av skollagen framgår att vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (10 kap. 20 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att en lärare inte kan bortse från resultatet på ett nationellt prov, som är välkonstruerat och noga utprovat

och som utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Att provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. Med särskilda skäl avses sådana situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter som gör att den betygssättande läraren ska kunna göra ett avsteg från bestämmelsens huvudregel att resultatet på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen. Typiskt sett bör det vara fråga om situationer där provresultatet eller resultat på delprov inte ger en rättvisande bild av vad som är tidigare känt om elevens kunskaper och detta beror på omständigheter som eleven inte själv råder över. Det kan exempelvis vara fråga om felande teknik och hjälpmedel som inte fungerat vid ett delprov. Det kan också vara fråga om personliga förhållanden, exempelvis dödsfall i familjen eller vänkretsen eller andra omvälvande händelser. Det kan dock även vara fråga om omständigheter som eleven själv förfogar över, såsom att det har konstaterats att eleven har fuskat vid provet. (prop, 2017/18:14 sid. 26).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Gnesta kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller betygssättning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ulrika Hultberg

Beslutsfattare
Signerat av: Ulrika Hultberg

Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman